

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 111/2023-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Prima banka Slovensko, a. s.**, Hodžova 11, Žilina, IČO 31 575 951, zastúpenej SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., Štefánikova 8, Bratislava, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Cdo/339/2020 z 27. októbra 2022 takto

rozhodol:

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. februára 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom o zamietnutí dovolania v civilnom spore, ktoré žiada zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

II.

2. Žalobca sa žalobou proti sťažovateľke domáhal určenia neprijateľnosti zmluvného dojednania spotrebiteľskej zmluvy o úvere uzavretej v roku 2006, podľa ktorej mohla sťažovateľka zmeniť úrokovú sadzbu, ak dôjde k zmene miery rizika žalobcu najmä podľa pravidiel Národnej banky Slovenska (ďalej len „NBS“). Podľa sťažovateľky toto ustanovenie nespôsobovalo značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech žalobcu, pretože po zmene úrokovej sadzby, ktorá sa mohla aj znížiť, mohol žalobca úver predčasne splatiť bez poplatku. Okresný súd určil zmluvné dojednanie za neprijateľné, pretože nebolo dojednané individuálne, spôsobuje značnú nerovnováhu v neprospech žalobcu a oprávňuje sťažovateľku zmeniť úrokovú sadzbu na základe pravidiel, ktoré neexistujú a s ktorými sa žalobca nemohol oboznámiť.

3. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie pre nesprávne právne posúdenie a nedostatočné vysporiadanie sa s jej právnou argumentáciou. Podľa sťažovateľky § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) za každých okolností vyžaduje, aby podmienka spôsobovala značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach, pričom sťažovateľka mohla úrokovú sadzbu aj znížiť, nielen zvýšiť. Ak žalobca nesúhlasil s novo určenou úrokovou sadzbou, mal možnosť úver predčasne splatiť bez štandardného poplatku. Krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu a stotožnil sa s tým, že zmluvné dojednanie je neprijateľné. Jeho obsah je všeobecný, vágny, neurčitý, umožňuje sťažovateľke jednostranne zmeniť úrokovú sadzbu bez účasti žalobcu a neinformuje žalobcu o konkrétnych skutočnostiach zmeny úrokovej sadzby, čo spôsobuje nevedomosť žalobcu o spôsobe správania počas trvania úverového vzťahu.

4. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, pretože nedostatočným a arbitrárnym odôvodnením bolo porušené jej právo na spravodlivý proces. Súdny nezdôvodnili, podľa ktorého ustanovenia je zmluvná podmienka neprijateľná, či podľa všeobecnej klauzuly (§ 53 ods. 1 OZ), alebo osobitných skutkových podstát (§ 53 ods. 4 OZ). Poukazovala na § 53 ods. 4 písm. i) v spojení s § 53 ods. 15 OZ, ktorý určuje, kedy jednostranná zmena úrokovej sadzby nie je neprijateľnou. Sťažovateľka súdom vytkla, že sa zbytočne zaoberali neurčitosťou namiesto toho, aby skúmali, či neboli splnené predpoklady výnimky podľa § 53 ods. 15 OZ. Táto argumentácia bola obsahom odvolacej repliky sťažovateľky, ktorú krajský súd odignoroval. Sťažovateľka namietala aj nesprávne právne posúdenie podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku a za v dovolacej praxi nevyriešené označila dve otázky. Prvú, či je banka oprávnená jednostranne zmeniť úrokovú sadzbu úveru voči spotrebiteľovi, ak to vyplýva zo zmluvy o úvere uzavretej pred účinnosťou zákona č. 575/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 575/2009 Z. z.“). Druhú, či možno súdnym rozhodnutím určiť za neprijateľnú podmienku ustanovenie, ktoré je neurčité. Súdnymi konštatovaná neurčitosť ustanovenia nemôže mať za následok neprijateľnosť, pretože len platné dojednanie môže byť neprijateľné. Následkom neurčitosti je podľa § 37 ods. 1 OZ neplatnosť.

5. Najvyšší súd namietaným rozsudkom dovolanie sťažovateľky zamietol. K vade zmätočnosti uviedol, že sťažovateľka pred okresným a krajským súdom nenamietala absenciu odôvodnenia, podľa ktorého ustanovenia súdy posúdili dojednanie ako neprijateľné. Keďže v dovolacom konaní nie sú prípustné novoty, tak sa s touto dovolacou argumentáciou odmietol zaoberať. K námietke o absencii zohľadnenia odvolacej repliky uviedol, že sa nenachádza v spise. Vo vzťahu k prvej dovolacej otázke konštatoval, že medzičasom bola vyriešená rozhodnutím č. k. 4Cdo/141/2020 tak, že ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami a zákaz ich používania boli do právneho poriadku inkorporované s účinnosťou od apríla 2004 a odvtedy sú sankcionované absolútnou neplatnosťou. Druhú dovolaciu otázku vyhodnotil ako procesne neprípustnú, pretože nemohol preskúmať niečo, čo krajský súd neriešil.

III.

6. Sťažovateľka najvyššiemu súdu vytýka, že nezistil, prečo jej odvolacia replika s právnou argumentáciou nie je v spise. Nesúhlasí so záverom, že nedostatočné odôvodnenie mala namietat' v konaní pred okresným a krajským súdom, keď nedostatok odôvodnenia krajského súdu je predmetom dovolacieho prieskumu. Podľa sťažovateľky súdy neodôvodnili, podľa ktorého

ustanovenia je dojednanie neprijateľné a prečo neboli splnené podmienky výnimky podľa § 53 ods. 15 OZ napriek tomu, že tieto argumenty v konaní uviedla.

7. Sťažovateľka najvyššiemu súdu vo vzťahu k prvej dovolacej otázke vytýka, že odpovedal na otázku, ktorá nebola predmetom dovolania. Sťažovateľka nechcela odpoveď na to, či možno zmluvné dojednania určiť za neprijateľné už od mája 2004 alebo až od účinnosti zákona č. 575/2009 Z. z. Sťažovateľka chcela vedieť, či môže banka jednostranne zmeniť výšku úrokovej sadzby, ak to vyplýva z platnej zmluvy o úvere uzavretej pred účinnosťou zákona č. 575/2009 Z. z. Sťažovateľka poukazuje na právny záver najvyššieho súdu v rozhodnutí č. k. 4Cdo/141/2020, podľa ktorého totožná zmluvná podmienka nie je automaticky neprijateľná a treba skúmať podmienky výnimky podľa § 53 ods. 15 písm. a) OZ. Vo vzťahu k druhej dovolacej otázke sťažovateľka tvrdí, že súdy určili neprijateľnosť dojednania pre jeho obsahovú neurčitosť. Pokiaľ najvyšší súd uviedol, že túto otázku súdy neriešili, potvrdzuje to len nedostatok odôvodnenia rozhodnutí. Súdy sa nevysporiadali s jej argumentom, že podmienka je neplatná podľa všeobecných ustanovení. Sťažovateľka za dôvod odmietnutia odpovedať na dovolacie otázky označuje to, že ich nesformulovala podľa predstáv najvyššieho súdu, čím bolo porušené jej právo na súdnu ochranu.

8. Najvyšší súd označil ústavnú sťažnosť za nedôvodnú.

IV.

9. K nedôvodnosti dovolania treba uviesť, že ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou (III. ÚS 391/09). Ústavný súd preskúmava len to, či zákony neboli vyložené spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav (II. ÚS 348/08). Ústavný súd za protiústavné považuje tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (I. ÚS 301/06). Rovnako o takýto stav ide aj vtedy, ak závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 88/07). Podľa EŠLP rozhodnutie vnútroštátneho súdu možno považovať za svojvoľné a také, ktoré narúša spravodlivosť konania, iba v prípade, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej chybe vnútroštátneho súdu, dôsledkom čoho došlo k odopretiu spravodlivosti (Moreira Ferreira, bod 85; Navalnyy a Ofitserov proti Rusku z 23. 2. 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 28671/14, bod 119).

10. Sťažovateľka najvyššiemu súdu vytýka, že nezodpovedal (i) dovolacie námietky o vadách zmätočnosti, (ii) prvú dovolaciu otázku, ale inú sťažovateľkou neformulovanú a (iii) druhú dovolaciu otázku napriek tomu, že na jej nesprávnom právnom posúdení krajský súd založil rozhodnutie.

11. Treba súhlasiť so sťažovateľkou, že nedostatok odôvodnenia krajského súdu môže byť predmetom len dovolacieho prieskumu. Treba však súhlasiť s najvyšším súdom, že sťažovateľka pred krajským súdom nenamietala absenciu odôvodnenia ustanovenia, podľa ktorého okresný súd posúdil dojednanie ako neprijateľné. Preto krajský súd osobitne neposudzoval, či je neprijateľné podľa všeobecnej alebo osobitnej klauzuly. Sťažovateľke

už po rozhodnutí okresného súdu bolo zrejmé, že súd dojednanie posúdil ako neprijateľné podľa § 53 ods. 1 OZ, keď v odvolaní tvrdila, že nespôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach, pretože úrok mohla aj znížiť. Preto nemožno súhlasiť s námietkou o nedostatku odôvodnenia vo vzťahu k dôvodom neprijateľnosti. Súdy jasne a zrozumiteľne zdôvodnili neprijateľnosť, keď konštatovali všeobecné, neurčité, tendenčné koncipovanie dojednania so zavádzajúcim a klamlivým odkazom na neexistujúce pravidlá NBS. S odvolacou námietkou, že okresný súd neuviedol, ktorá zákonná podmienka obchodného tajomstva nie je splnená, sa krajský súd vysporiadal, keď konštatoval, že to, či metódy posudzovania rizikovosti klientov sú alebo nie sú obchodným tajomstvom, nemôže napraviť neprijateľnosť dojednania.

12. Ani sťažnostná námietka, že sa krajský súd nevysporiadal s tým, prečo nemožno aplikovať výnimky z neprijateľnosti jednostrannej zmeny úroku podľa § 53 ods. 15 OZ, nie je dôvodná. Túto argumentáciu sťažovateľka prvýkrát použila až v dovolaní, nie v odvolacej replike, ako tvrdí. V odvolacej replike len zopakovala odvolacie námietky o potrebe interpretácie sporného dojednania v súlade so všeobecnými výkladovými pravidlami a utajovaných interných pravidlách posudzovania rizikovosti klientov. Možno súhlasiť so sťažovateľkou, že konštatovanie najvyššieho súdu o absencii odvolacej repliky je strohé. Nevedno, z akého dôvodu odvolacia replika sťažovateľky nie je v spise, no nie každé procesné pochybenie všeobecného súdu má ústavnoprávnu intenzitu. Najmä ak vyjadrenie sťažovateľky neobsahovalo novú právnu argumentáciu.

13. Sťažovateľka až v dovolaní prvýkrát právne argumentovala výnimkami z neprijateľnosti jednostrannej zmeny úroku podľa § 53 ods. 15 OZ. K tomu treba uviesť, že aj keby sťažovateľka túto argumentáciu predniesla skôr, tak pre právny záver vyhovenia žalobe by sa s ňou súdy nemuseli podrobne vysporiadať. Súdy nepovažovali za neprijateľnú samotnú jednostrannú zmenu úroku, kedy by do úvahy prichádzala aplikácia § 53 ods. 15 OZ. Podstatou nebolo posúdiť, či sťažovateľka mohla alebo nemohla jednostranne zmeniť úrok, ale to, že pokiaľ tak urobiť chcela, mala jasne pre spotrebiteľa zrozumiteľne zadefinovať kritéria takejto zmeny. Nie je pravdou, že sťažovateľka sa snažila súdy presvedčiť, že výkladom možno dospieť k záveru o splnení výnimiek podľa § 53 ods. 15 OZ. Sťažovateľka tvrdila, že ak sú pochybnosti o obsahu dojednania, treba v súlade so všeobecnými interpretačnými pravidlami skúmať, ako ho skutočne chápe konkrétny spotrebiteľ. A opakovane zdôrazňovala, že bola oprávnená zmeniť úrok a že ho zvýšila primerane trhovým podmienkam. Sťažovateľka, odvolávajúc sa na smernicu č. 93/13/EHS, poukazuje na to, že na jednostrannú zmenu úroku postačuje právny dôvod, ktorým bola zmena miery rizika žalobcu. Táto argumentácia je bez významu, keď súdy nepopreli právo sťažovateľky jednostranne zmeniť úrok, ak sa zmení rizikovosť klienta. Súdy sťažovateľke vytkli, že mala transparentne určiť konkrétne kritériá posudzovania zmien a nemala zavádzať odkazom na neexistujúce pravidlá NBS.

14. Možno súhlasiť so sťažovateľkou, že najvyšší súd explicitne neodpovedal na jej prvú dovoláciu otázku. Dovolacia otázka sťažovateľky a najvyšším súdom zodpovedaná otázka v skoršom rozhodnutí č. k. 4Cdo/141/2020, že súdy môžu za neprijateľnú určiť aj podmienku zmluvy uzavretej predtým, ako právna úprava takéto súdne určenie umožňovala, nie sú textuálne totožné. No na strane druhej z dovolacej ani sťažnostnej argumentácie nie je zrejmé, ako mal zákon č. 575/2009 Z. z. ovplyvniť možnosť sťažovateľky jednostranne zmeniť úrok podľa zmluvy uzavretej pred účinnosťou tohto zákona. Okresný ani krajský súd nespochybnili možnosť sťažovateľky jednostranne zmeniť úrok, keďže to už pre určenie neprijateľnosti podľa všeobecnej

klauzuly nebolo predmetom ich rozhodovania. Navyše, možnosť jednostranne zvyšovať úroky vyplýva priamo z OZ. Sice sťažovateľka uviedla, ako mala byť prvá dovolacia otázka zodpovedaná správne, neuviedla, ako ju posúdil krajský súd. To bude tým, že oprávnenie jednostranne zmeniť úrok, či už pred účinnosťou alebo po účinnosti zákona č. 575/2009 Z. z., krajský súd vôbec neriešil a od tohto právneho posúdenia nezáviselo rozhodnutie o odvolaní. Preto nemožno najvyššiemu súdu vytknúť, že, poukazujúc na svoje skoršie rozhodnutie č. k. 4Cdo/141/2020, zodpovedal inú právnu otázku a pokúsil sa zo sťažovateľkou naformulovanej otázky vyvodit', čo ňou myslela. To však zapríčinila sama sťažovateľka, keď z dovolania nie je zrejmé, čo malo byť podstatou zodpovedania tejto otázky a aký mala vplyv na rozhodnutie.

15. Nemožno súhlasiť so sťažnostnou námietkou, že ak sa chcel najvyšší súd odkloniť od svojho skoršieho právneho názoru v rozhodnutí č. k. 4Cdo/141/2020, mal vec predložiť na rozhodnutie veľkému senátu. V rozhodnutí č. k. 4Cdo/141/2020 najvyšší súd konštatoval len to, že jednostrannú zmenu úroku, ktorú pripúšťa priamo zákon, treba posúdiť nielen podľa OZ, ale vzhľadom na argumentáciu sťažovateľky aj podľa bankových predpisov. Preto konštatoval len nedostatok odôvodnenia odvolacieho súdu. K tomu možno dodať, že vo veci sťažovateľky sa krajský súd nemal s takou argumentáciou vysporiadať, keď sťažovateľka na aplikáciu § 53 ods. 15 OZ prvýkrát poukázala až v dovolaní. Najvyšší súd vo veci sťažovateľky žiadny právny názor k neprijateľnosti jednostrannej zmeny úroku neuviedol. Preto sa nemal čím a ani od čoho odchyliť.

16. Nemožno súhlasiť so sťažovateľkou, že najvyšší súd nevedel posúdiť, či krajský súd druhú dovolaciu otázku riešil alebo nie. Najvyšší súd o tom nepolemizoval, ale jasne konštatoval, že ju krajský súd neriešil. V súvislosti s neurčitosťou sťažovateľka poukazovala len na to, že ak vzniknú o obsahu právneho úkonu pochybnosti, treba ich odstrániť výkladom všeobecnými interpretačnými pravidlami. Hoci okresný súd v odôvodnení nekonštatoval neurčitosť dojednania, rozhodnutie krajského súdu, ktorý neurčitosť konštatoval, nezáviselo od vyriešenia druhej dovolacej otázky. Súdny vo vzájomnej súvislosti určili dojednanie za neprijateľné nielen pre neurčitosť tak, ako to sťažovateľka izolovane tvrdí, ale v spojení s tým, že nebolo individuálne dohodnuté, transparentné a pravdivé. Krajský súd neriešil, či má pri neurčitosti dojednania prednosť všeobecná neplatnosť alebo neplatnosť ako následok neprijateľnosti. Argumentácia sťažovateľky o prednosti následkoch neurčitosti dojednania nebola predmetom rozhodovania okresného ani krajského súdu. To je opäť príčinou toho, že sťažovateľka neuviedla, ako túto dovolaciu otázku posúdil krajský súd. Absencia úvah o následkoch neurčitosti len potvrdzuje bezvýznamnosť zodpovedania tejto otázky pre potvrdenie vecnej správnosti vyhovieť žalobe. Preto treba súhlasiť s najvyšším súdom, že druhú dovolaciu otázku krajský súd neriešil a navyše od jej vyriešenia nezáviselo jeho rozhodnutie. Zodpovedanie tejto otázky by malo len okrajový význam, keď následkom neprijateľnosti je neplatnosť. Preto by bolo bez významu pre rozhodnutie krajského súdu, či by dojednanie bolo neplatné podľa § 37 ods. 1 OZ alebo § 53 ods. 5 OZ.

17. Rozhodnutia okresného a krajského súdu sú dostatočne odôvodnené vzhľadom na argumentáciu sťažovateľky produkovanú až v dovolacom konaní, čo viedlo k ústavne súladnému konštatovaniu najvyššieho súdu o nedôvodnosti namietanej vady zmätočnosti. Namietaný rozsudok najvyššieho súdu nie je poznačený ani zjavným excesom v posúdení nedôvodnosti právneho dovolacieho dôvodu, keď ani od jednej z dovolacích otázok nezáviselo rozhodnutie krajského súdu. Preto nebolo porušené právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo je dôvod nevyhovenia ústavnej sťažnosti.

V.

18. Na okraj veci treba poznamenať, že možnosť jednostrannej zmeny úrokov všeobecné súdy nespochybnili. Jednostrannú zmenu zmluvných podmienok predpokladá smernica Rady 93/13 ES o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (príloha, b. 2b), predpokladá ju slovenská legislatíva (napr. § 53 ods. 15 OZ) a bola predmetom rozhodovania Súdneho dvora Európskej únie (napr. rozsudok z 21. 3. 2013 vo veci C-92/11, ECLI:EU:C:2013:180, tiež rozsudok z 26. 4. 2012 vo veci C-472/10, ECLI:EU:C:2012:242).

19. Jednostranná zmena zmluvy je vážnym zásahom do zmluvy. Predpokladom jednostrannej zmeny zmluvných podmienok je preto pochopiteľne transparentná zmluvná podmienka, ktorá jasne a zrozumiteľne objasňuje okolnosti, za akých dôjde k zmene zmluvných podmienok. Teda nestačí, aby takáto zmenová klauzula obsahovala možnosť zmeny úrokov, ale musí obsahovať aj mechanizmus tejto zmeny. *„Nielen zmluvná podmienka ale aj mechanizmus z nej vyplývajúci musí byť jasný a zrozumiteľný: Požiadavka, podľa ktorej zmluvná podmienka musí byť formulovaná jasne a zrozumiteľne, sa má preto chápať tak, že stanovuje aj to, aby zmluva transparentným spôsobom vyjadrovala konkrétne fungovanie mechanizmu, na ktorý sa odvoláva dotknutá podmienka, ako aj prípadne vzťah medzi týmto mechanizmom a mechanizmom stanoveným ostatnými podmienkami, aby bol tento spotrebiteľ schopný na základe presných a zrozumiteľných kritérií posúdiť ekonomické dôsledky, ktoré z toho pre neho vyplývajú“* (rozsudky z 30. 4. 2014, Kásler a Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, bod 75, ako aj z 23. 4. 2015, Van Hove, C-96/14, EU:C:2015:262, bod 50).

20. Nedostatok transparentnosti takejto podmienky nemožno nahradiť jedným z komponentov legislatívneho inštitútu jednostrannej zmeny úrokov, podľa ktorého má mať spotrebiteľ v prípade nesúhlasu so zmenou úrokov možnosť ukončiť zmluvný vzťah jednorazovým splatením zvyšku pohľadávky. Súdny dvor to v spomínanom rozsudku aj vyjadril: *„Nedostatok informácií v tejto súvislosti pred uzavretím zmluvy v zásade nemožno nahradiť len tým, že spotrebiteľia budú v priebehu realizácie zmluvy v dostatočnom predstihu informovaní o zmene poplatkov a o ich práve zmluvu vypovedať, ak s touto zmenou nesúhlasia...“* (rozsudok C-92/11, b. 2 výroku).

21. Všeobecné súdy síce nepracovali s terminológiou Súdneho dvora (*transparentná zmluvná podmienka, jasne a zrozumiteľne*, porov. rozsudok Súdneho dvora z 20. 9. 2017 vo veci C-186/16, ECLI:EU:C:2017:703), ale odôvodnili, že preskúmaná zmluvná podmienka má problém nedostatku transparentnosti a že je preto neprijateľná (najmä rozsudok krajského súdu, b. 20). Aj keby podmienky (konkrétny mechanizmus) jednostrannej zmeny úrokov boli spotrebiteľovi objasnené, malo by sa to udiať nielen gramaticky zrozumiteľným jazykom, ale náležitým objasnením dopadu zmluvnej podmienky. Pokiaľ ide o požiadavku transparentnosti zmluvných podmienok, ako vyplýva z čl. 4 ods. 2 smernice 93/13, Súdny dvor zdôraznil, že táto požiadavka, uvedená aj v čl. 5 tejto smernice by nemala byť obmedzená len na ich zrozumiteľnosť z formálneho a gramatického hľadiska, ale naopak, *„... požiadavka jasného a zrozumiteľného formulovania zmluvných podmienok, a teda transparentnosti, stanovená rovnakou smernicou, sa musí chápať široko“* (pozri v tomto zmysle rozsudky z 30. 4. 2014, Kásler a Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, body 71 a 72, ako aj z 9. 7. 2015, Bucura, C-348/14, neuvverejnený, EU:C:2015:447, bod 52).

22. Ku konfrontácii inštitútov neurčitosti a neprijateľnosti treba poznamenať, že podľa všeobecných súdov bola neurčitosť zmluvnej podmienky nie prekážkou, ale naopak, dôvodom vyslovenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Značná nerovnováha v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa je založená aj vtedy, ak je spotrebiteľ vystavený nejasnej, nezrozumiteľnej alebo neurčitej zmluvnej podmienke, z ktorej nemožno určiť práva a povinnosti spotrebiteľa. Najčastejšie prípady nejasnosti a nezrozumiteľnosti zmluvnej podmienky spočívajú v používaní komplikovaných a náročných technických a iných sofistických termínov, v nejasnej formulácii zmluvného ustanovenia, ktorá ho robí nepochopiteľným pre spotrebiteľa. Neurčitosť zmluvnej podmienky úzko súvisí s jej nezrozumiteľnosťou a týka sa väd jej obsahu, ktorých následkom je, že spotrebiteľ je vystavený právnej neistote v otázke úpravy práv a povinností v konkrétnom štádiu zmluvného vzťahu. Nejasnosť, neurčitosť a nezrozumiteľnosť zmluvnej podmienky sa na strane spotrebiteľa prejavuje jednoducho, a to nemožnosťou ustáliť obsah podmienky a režim práv a povinností (ŠTEVČEK, M., DULAK, A., BAJÁNKOVÁ, J. a kolektív. *Občiansky zákonník I*. Druhé vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2019, 564 s.).

23. Názor o neprijateľnosti zmluvnej podmienky z dôvodu jej neurčitosti podporne vyplýva aj z judikatúry Súdneho dvora, ktorý vo veci prejudiciálnej otázky nemeckého súdu konštatoval, že § 307 ods. 1 nemeckého BGB zodpovedá čl. 3 smernice 93/13, ktorý je základným prvkom režimu ochrany spotrebiteľov zavedeného smernicou. Podľa § 307 ods. 1 nemeckého BGB ustanovenia vo všeobecných obchodných podmienkach sú neplatné, ak zmluvného partnera poskytovateľa v rozpore so zásadou dobrej viery neprímerane znevýhodňujú a neprímerané znevýhodnenie môže vyplývať aj z toho, že ustanovenie nie je jasné a zrozumiteľné. Podľa rozsudku Súdneho dvora na zmluvy s osobitnými odberateľmi sa vzťahuje § 307 BGB, podľa ktorého sa ustanovenia všeobecných obchodných podmienok neuplatňujú, ak neprímerane a v rozpore so zásadou dobrej viery znevýhodňujú zmluvného partnera osoby, ktorá ich použije, pričom toto znevýhodnenie môže vyplývať aj z toho, že dotknuté ustanovenie nie je dostatočne jasné a zrozumiteľné (rozsudok Súdneho dvora C- 92/11, b. 35, 36).

24. Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že „... *informácie o zmluvných podmienkach a dôsledkoch tohto uzavretia zmluvy poskytnuté pred uzavretím zmluvy majú pre spotrebiteľa zásadný význam. Najmä na základe týchto informácií sa tento spotrebiteľ rozhoduje, či chce byť viazaný podmienkami, ktoré predajca alebo dodávateľ vopred vypracoval*“ (rozsudky z 21. 3. 2013, RWE Vertrieb, C-92/11, EU:C:2013:180, bod 44, ako aj z 21. 12. 2016, Gutiérrez Naranjo a i., C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 50). Súdny dvor tiež rozhodol, že „*v každom prípade je súd členského štátu povinný preskúmať, či zmluvná podmienka týkajúca sa hlavného predmetu zmluvy bola formulovaná jasne a zrozumiteľne*“ (rozsudok C-224/19, b. 71; týka sa provízie za poskytnutie úveru, tiež rozsudok z 21. 12. 2016 v spojených veciach C-154/15, C-307/15, C-308/15, ECLI:EU:C:2016:980).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2023

Robert Šorl
predseda senátu